

Haapsalu Montessori Kool

I KOOLIASTME ÕPPEKAVA

Haapsalu 2026

SISUKORD

ÜLDOSA	5
1. Kooli väärtused ja eripära.....	6
2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid.....	8
2.1. I kooliastmes kujundatavad kooliastmepädevused, üldpädevused ja valdkonnapädevused.....	8
2.1.1 I kooliastmes taotletavad pädevused (PRÖK § 7).....	8
1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;.....	8
2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;.....	9
3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;.....	9
4) oskab end häälestada ülesandega toime tulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;.....	10
5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;.....	10
6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;.....	10
7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;..	11
9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;.....	11
10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;.....	12
11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;.....	12
12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;.....	12
13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;.....	13
14) oskab ohtlike olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;.....	13
15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.....	13
2.1.2 Üldpädevused ja valdkonnapädevused.....	14
1) Kultuuri -ja väärtuspädevus –suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi	

üldkehtivate moraalnormide seisukohast;.....	14
2) Sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust;.....	14
3) Enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;.....	15
4) Õpipädevus - planeerida õppimist ja seda plaani järgida, kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades, seostada saadud teadmisi varem õpituga, analüüsida motiveeritust, enesekindlust ja selle põhjal planeerida järgnevaid õpinguid;.....	15
5) Suhtluspädevus - suutlikkus end selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui võõrkeeletes, ennast ja oma seisukohti esitleda ning põhjendada; lugeda ja kirjutada eri liike tekste, kasutada korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili;.....	15
6) Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus - suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ja meetodeid igapäevaelus, kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil, teha tõendus põhiseid otsuseid;.....	16
7) Ettevõtlikkuspädevus - suutlikkus ideid luua ja ellu viia, seada eesmärgid, koostada plaane ja neid ellu viia, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuse eest, olla paindlik muutuste suhtes, võtta arukaid riske, rakendada finantskirjaoskust;.....	17
8) Digipädevus - suutlikkus kasutada kiiresti uuenevat digitehnoloogiat muutavas maailmas nii õppimisel kui tegutsemisel; olla teadlik digikeskkonna ohtudest; järgida digikeskkonnas samu eetilisi norme ja väärtusi nagu igapäevaelus.....	17
3. Õppekeskkond.....	18
3.1. Õppekeskkonna mitmekesistamise võimalused ja õppekava rakendamist toetavad tegevused.....	18
3.1.1 Klassiruumi keskkond.....	18
Üldised põhimõtted:.....	18
Füüsiline keskkond:.....	18
Õppevahendid valdkondade kaupa.....	19
1. MATEMAATIKA.....	19
2. KEEL (emakeel ja võõrkeeled).....	19
3. GEOGRAAFIA (LOODUSÕPETUS).....	20
4. AJALUGU/INIMESEÕPETUS.....	21
5. BIOLOOGIA (LOODUSÕPETUS).....	21
6. FÜÜSIKA JA KEEMIA (LOODUSÕPETUS).....	22
7. KUNST JA TÖÖÕPETUS.....	22
8. MUUSIKA.....	22
9. IGAPÄEVAELU VAHENDID.....	23
Õppevahendite üldised tunnused.....	23
3.1.2 Koolivälised õppereisid.....	23

3.1.3 Kooli traditsioonilised ettevõtmised.....	24
1. Tähtpäevad kosmilises kasvatuses:.....	24
2. Kogukondlikud traditsioonid:.....	24
3. Õppimist toetavad traditsioonid:.....	25
4. Kogukondlikud traditsioonid:.....	25
5. Loomingulised traditsioonid:.....	25
6. Montessori-spetsiifilised traditsioonid:.....	25
7. Õppeaasta tsükli traditsioonid:.....	25
3.2. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted.....	26
3.2.1. Töökoosolekud.....	26
Töökoosolekud toimuvad järgmiselt:.....	26
Koosolekute põhifookus:.....	26
Otsustusprotsess.....	26
3.2.2. Õppekava arendus.....	26
Montessori õppekava eripära.....	26
Õppekava arendamise põhimõtted.....	26
Dokumenteerimine.....	27
3.2.3. Koormuste ja kes mida teeb - planeerimise põhimõtted.....	27
Õpetajate rollid Montessori keskkonnas.....	27
Tööjaotuse põhimõtted.....	27
Ajaplaneerimise eripära.....	27
Koormuse tasakaalustamine.....	28
3.2.4. Professionaalse arengu toetamine; kogemuste vahetus.....	28
Montessori-spetsiifiline koolitus.....	28
Kogemuste vahetuse vormid.....	29
4. Õppekorraldus.....	31
4.1 Õppekorraldus klassides.....	31
4.1.1 Üldpõhimõtted.....	31
4.1.2 Õppeperioodid.....	31
4.1.3 Õppepäeva korraldus.....	31
4.1.4 Päevaplaan.....	31
4.1.5 Tunniplaani kujunemine.....	32
Päevaplaan.....	32
Nädalaplaan.....	32
Kuupõhine planeerimine.....	33
4.1.6 Õpikeskkond ja ainevaldkonnad.....	33
4.2 Õppeprotsess.....	33
4.2.1 Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ning hindamise korraldus.....	34
4.2.3 Uurimuslik ja praktiline õpe.....	38
4.2.4 Võõrkeeled.....	38
4.3 Tunnijaotusplaan I kooliastmes.....	38

4.4. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine põhikooli õppetundides.....	40
4.4.1 Läbivate teemade rakendamine I kooliastmes.....	40
Elukestev õpe ja karjääri kujunemine.....	40
Keskfond ja jätkusuutlik areng.....	40
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.....	41
Kultuuriline identiteet.....	41
Teabekeskond ja meediakasutus.....	41
Tehnoloogia ja innovatsioon.....	41
Tervis ja ohutus.....	41
Väärtused ja kõlblus.....	41
4.4.2 Õppeainete lõimimine Montessori kooliklassis (I kooliaste).....	41
Lõimimise aluspõhimõtted.....	42
Terviklikkus (holistiline lähenemine).....	42
Mitmevanuseline klass.....	42
3-tunnine töösükkel.....	42
Lõimimine teemade kaudu.....	42
Õppevahendite kaudu lõimimine.....	42
Projekt- ja uurimusõpe.....	43
4.4.2.5. Igapäevane praktiline lõimimine.....	43
4.4.2.6. Juhendaja roll lõimimisel.....	43
4.4.2.7. Nädalaplani tasandil lõimimine.....	44
4.4.2.8. Kokkuvõte.....	44
4.1.3. Õpilaste, sh hariduslike erivajadustega õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus I kooliastmes.....	45
Õpingukaart.....	45
4.1.4. Karjääriteenuste korraldamine, sealhulgas hariduslike erivajadustega õpilastele, ning karjääriteenuste seire.....	45
4.1.4.1 Karjääriõppe eesmärgid I kooliastmes.....	45
4.1.4.2 Karjääriteenuste rakendamine Montessori klassis.....	46
Õppetöös lõimitud ametite tutvustamine.....	46
Süvenemisvõimalus ja huvide arendamine.....	46
Õppekäigud ja külalisesinejad.....	46
Karjääripäev.....	46
4.1.4.3 Karjääriteenused hariduslike erivajadustega õpilastele.....	47
4.1.4.4 Koostöö lapsevanematega.....	47
4.1.4.5 Karjääriteenuste seire ja hindamine.....	47
4.1.5. Koostöö lapsevanematega. Õpilaste ja nende vanemate nõustamise korraldamine I kooliastmes.....	48
4.1.5.1 Koostöö põhimõtted.....	48
4.1.5.2 Üldise teabe kättesaadavus.....	48
Kooli veebileht.....	48

Elektrooniline õppeinfosüsteem.....	48
4.1.5.3 Individuaalne nõustamine.....	49
Nõustamise võimalused.....	49
Nõustamise kokkuleppimine.....	49
4.1.5.4 Kohtumised ja koostöövormid.....	49
Lapsevanemate koosolekud.....	49
Arenguvestlused.....	50
Individaalsed kohtumised.....	50
4.1.5.5 Lapsevanemate toetamine ja koolitused.....	50
4.1.5.6 Koostöö väärtused I kooliastmes.....	50
I kooliastmes peetakse oluliseks:.....	50
4.1.5.7 Koostöö dokumenteerimine ja õiguslik alus.....	51
4.5. Kooli õppekava uuendamine ja täiendamine.....	51
5. Aine- ja valdkonnakavad.....	52
Lisad.....	53

ÜLDOSA

1. Kooli väärtused ja eripära

Haapsalu Montessori Kooli I kooliastme loomine on loogiline ja vajadusest tulenev jätk Haapsalu Montessori Keskuse mängurühmade tegevusele. 16k-3a ja 3-6a laste rühmad asutati Haapsalus 2021. aastal vajadusest lapsest lähtuva ja ennastjuhtivat õppijat kujundava õpikeskkonna järele Haapsalus ja lähipiirkonnas elavate lapsevanemate poolt. Idee kooli loomiseks sündis 2024. aastal kui lapsevanemad soovisid, et nende lapsed saaksid jätkata Montessori meetodi toel haridusteed ka kooliastmes. Kooli õppekeel on eesti keel.

Montessori pedagoogika on hariduslik lähenemine ja filosoofia, mille töötas välja Itaalia arst ja õpetaja dr Maria Montessori 20. sajandi alguses. Tema lähenemine põhineb ideel, et lastel on kaasasündinud soov uurida, õppida ja areneda omas tempos. Montessori haridusfilosoofia rõhutab lapse loomuliku arengut toetava keskkonna olulisust kõigis eluvaldkondades – kognitiivses, sotsiaalses, emotsionaalses ja füüsilises.

Haapsalu Montessori Kooli väärtused on:

Lapsest lähtuv õppimine - järgime iga lapse loomuliku uudishimu ja toetame teda individuaalses tempos õppekavas ette nähtud õpieesmärkide saavutamises.

Iseseisvus ja vastutus - toetame enesekindlate, analüütiliselt mõtleivate ja enda õppimise ja tegude eest vastutust võtvate laste kujunemist

Rõõm avastamisest - toetame loovuse arengut ja elukestvat õpihimu läbi mõtestatud ja kaasahaarava õppetöö.

Koostööoskuste kujunemise toetamine- toetame liitklassi(de)na tegutsedes lapse empaatiavõime arengut ja koostöist probleemide lahendamise oskust.

Side loodusega - kujundame õpilastes keskkonnasäästliku hoiaku ja armastuse looduse vastu läbi õuesõppe.

Antud õppekava koostati ajavahemikul 2025 oktoober – 2026 märts, tuginedes Põhikooli riikliku õppekava 1.09.2025 jõustunud ja 1.09.2026 jõustuma hakkavale redaktsioonile ja Montessori 6-12 vanuseetapi õppetegevuste kogule.

Kaasati:

MTÜ Haapsalu Montessori Kool liikmed

Haapsalu Montessori Kooliklassi loomise huvigrupp

MTÜ Eesti Montessori Ühingu juhatus

Haapsalu Linnavalitsuse haridusosakond

Haridus- ja Teadusministeerium

MTÜ Tartu Montessori Kodu

Pärnu Montessori MTÜ

Keila Montessori MTÜ

2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Montessori meetod näeb last kui aktiivset osalejat õppeprotsessis. Õpilase tööplaani on koostatud selliselt, et see vastaks iga lapse individuaalsetele vajadustele ja huvidele, edendades nii armastust õppimise vastu. Juhendaja jälgib lapse arengut ja planeerib vastavalt edasised õpieesmärgid, võimaldades lapsel õppetöös edeneda omas tempos.

Selleks täidetakse järgmisi ülesandeid: aidata õppijatel arendada oma loovust, sotsiaalset küpsust ja usaldusväärust; teadvustada oma rolli erinevates eluvaldkondades, seal hulgas ühiskonna ja looduskeskkonna jätkusuutlikkuse eest vastutava kodanikuna. Taotletakse, et õpilased leiaksid või kinnistaksid endale huvi- ja võimetekohase tegevusvaldkonna, millega siduda edasine haridustee, ning omandaksid teadmised, oskused ja väärtushoiakud, mis võimaldavad jätkata tõrgeteta õpiteed järgmisel haridustasemel.

Montessori hariduse eesmärk on edendada lapse terviklikku arengut. Õppekavas sisalduvad tegevused on mõeldud lapse kasvu intellektuaalsete, emotsionaalsete, sotsiaalsete ja füüsiliste aspektide käsitlemiseks. Montessori lähenemisviisi eesmärk on sisendada õppimisse rõõmu ja uudishimu. Lubades lastel praktiliste ja sensoorsete kogemuste kaudu teadmisi uurida ja avastada, soodustab meetod positiivset suhtumist haridusse.

2.1. I kooliastmes kujundatavad kooliastmepädevused, üldpädevused ja valdkonnapädevused

2.1.1 I kooliastmes taotletavad pädevused (PRÕK § 7)

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;

Montessori klassis kujundatakse sotsiaalseid pädevusi läbi igapäevase koostöö (grupi- ja projektitööd, õpilase vastutusosalad klassikommunis), heade kommete harjutuste ning reaalsete situatsioonide (konfliktide rahumeelne lahendamine, klassikoosolekud) kaudu, kus lapsed praktiseerivad viisakust, lugupidamist ja empaatilist suhtlemist.

Saavutatust hinnatakse vaatluse ja refleksiooni kaudu: juhendaja dokumenteerib lapse käitumist igapäevastes olukordades, laps ise analüüsib oma tegevust enesehindamisdialoogides ning klassikoosolekutel arutletakse ühiselt koostöö ja lugupidamise kogemuste üle.

2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;

Õpimotivatsiooni ja -oskusi kujundatakse läbi vaba valiku põhimõtte, kus laps planeerib oma tööd algavaks koolinädalaks, valib huvidele vastavaid projekte ning töötab nii iseseisvalt kui ka paaris/rühmas, avastades kosmilise kasvatuse¹ raames maailma suurte küsimuste vastuseid ja kogedes sellest sisemist rahulolu.

Saavutatust hinnatakse lapse nädalaplani, planeerimisoskuse ja töötempo vaatluse kaudu: õpetaja jälgib, kuidas laps organiseerib oma päeva, täidab nädalaplani ja peegeldab oma õppimisprotsessi portfoolios või vestlustes, kus arutletakse nii saavutuste kui ka aja planeerimise oskuse üle.

3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;

Rahvuslikku identiteeti kujundatakse kosmilise kasvatuse raames, kus lapsed uurivad Eesti ajalugu, kultuuri ja loodust osana suurematest lugudest (inimkonna areng, tsivilisatsioonid), tähistavad rahvuslikke tähtpäevi ning võrdlevad erinevaid kultuure, avastades nii oma rahva ainulaadsust kui ka ühiseid jooni teistega.

Saavutatust hinnatakse kultuuriprojektide, esitluste ja arutelude kaudu, kus laps jagab oma teadmisi

¹ Cosmic Education ehk **kosmiline kasvatus** on Montessori 6-12-aastaste laste õppekava keskne kontseptsioon, mis näitab lastele suurt pilti maailmast ja nende enda kohta maailmas.

Põhiidee: Iga asi universumis – alates tähtedest kuni pisimate eluvormideni – on omavahel seotud ja täidab oma erilist ülesannet ("kosmilised ülesanded"). Lapsed õpivad, kuidas planeet Maa tekkis, kuidas elu arenes, kuidas inimkultuurid kujunesid ja kuidas kõik see on omavahel põimunud.

Eesmärk: Äratada lastes imetlust maailma suuruse ja keerukuse vastu, aidata neil mõista oma rolli ja vastutust selles süsteemis ning sisendada tunnet, et ka nemad saavad anda oma panuse maailma paremaks muutmiseks.

Praktikas: Õppimine algab suurtest, inspireerida võivalt lugudest ("Suur lugu universumi algusest", "Suur lugu elu tulekust Maale" jne), millest hargnevad kõik õppeained – ajalugu, geograafia, bioloogia, keemia, matemaatika – seotult ja tervikuna, mitte eraldiseisvate ainetena.

Eesti kultuurist ja ajaloost, ning juhendaja vaatleb, kuidas laps väljendab oma suhtumist ja huvi oma päritolu vastu igapäevastes vestlustes ja uurimistöodes.

4) oskab end häälestada ülesandega toime tulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;

Enesejuhtimist kujundatakse õpilastes läbi individuaalse nädalaplani koostamise, kus laps seab ise eesmärgid, valib tööd ja materjalid ning planeerib oma aja kolmetunniste töösükli raames, õppides organiseerima oma tegevust ja keskenduma valitud ülesandele kuni selle valmimiseni.

Saavutatust hinnatakse lapse tööplani täitmise jälgimise, tagasidevestluste ja tööpäeviku kaudu: juhendaja analüüsib koos lapsega, kuidas ta kavandas oma nädala, milliseid eesmärges saavutas, millised takistused tekkisid ning kuidas ta suutis oma tähelepanu ja aega juhtida.

5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;

Lugemis- ja tekstimõistmise pädevust kujundatakse läbi kosmilise kasvatusel põhiste uurimisprojektide, kus lapsed loevad mitmesuguseid allikaid (raamatuid, artikleid, kaarte jne), eraldavad sealt olulise informatsiooni ning esitavad oma avastusi suuliste ettekannete, kirjalike referaatide või loominguliste projektide kaudu.

Saavutatust hinnatakse lapse uurimistöde, esitluste ja kirjalike kokkuvõtete analüüsi kaudu: juhendaja jälgib, kui täpselt ja süsteemselt laps suudab allikatest teavet leida, struktureerida ja edasi anda, ning annab tagasisidet nii protsessi kui lõpptulemuse kohta.

6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;

Võõrkeeleskust kujundatakse läbi regulaarse ainetunni keelekeskkonna (tervitused, viisakusväljendid, klassirutiinid võõrkeeles), keeleõppe vahendite (kolmeastmelised kaardid, grammatika-vahendid) ning praktiliste situatsioonide (rollimängud, lauamängud, laulud), kus laps kasutab õpitud fraase loomulikult ja kontekstipõhiselt.

Saavutatust hinnatakse vaatluse ja suulise suhtluse kaudu: ainetunni õpetaja jälgib, kuidas laps kasutab võõrkeelt igapäevastes olukordades (küsimused, vestlus jne), ning dokumenteerib tema keeleskuse arengut portfoolios, kuhu kogutakse ka kirjalikke töid ja lugemisülesandeid.

7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;

Matemaatilist pädevust kujundatakse läbi konkreetsete õppevahenditega töö (nt kuldsed helmed, geomeetrilised kehad, harjutused mõõtühikutega jne) ja praktiliste eluliste ülesannete (retseptide kohandamine klassikaaslaste arvu järgi, aia planeerimine, teaduseksperimendid), kus lapsed rakendavad arvutamist ja mõõtmist reaalsetes kontekstides, liikudes järk-järgult konkreetsetelt abstraktsele mõtlemisele.

Saavutatust hinnatakse juhendaja vaatluse, lapse tööpäeviku ja projektide kaudu: jälgitakse, kuidas laps valib ja kasutab õigeid mõõtühikuid ning -vahendeid, lahendab probleeme ning selgitab oma mõttekäiku, dokumenteerides arengut portfoolios ja individuaalsetes vestlustes.

8) käitub loodust hoidvalt;

Loodushoidlikku käitumist kujundatakse läbi kosmilise kasvatusena, kus lapsed õpivad ökosüsteemide omavahelisi seoseid ja inimese mõju keskkonnale, ning praktiseerivad igapäevaselt jätkusuutlikke tavasid (kompostimine, taaskasutus, aiatöö, elusolendite eest hoolitsemine klassiruumis ja õues).

Saavutatust hinnatakse vaatluse kaudu igapäevastes olukordades: juhendaja jälgib, kuidas laps kohtleb klassi taimi ja loomi, osaleb keskkonnasäästlikes tegevustes ning väljendab oma mõtteid ja hoiakuid looduse suhtes projektitöödes, aruteludes ja väliretkede käigus.

9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;

Vaatlus- ja klassifitseerimisoskusi kujundatakse läbi sensoorsete ja teaduslike materjalide (nt bioloogilised ja geograafilised klassifikatsioonid, geomeetria, teaduseksperimendid), kus lapsed võrdlevad, järjestavad ja rühmitavad objekte tunnuste järgi ning õpivad lugema ja looma kaarte, diagramme ning tabeleid uurimustööde raames.

Saavutatust hinnatakse lapse uurimustööde, esitluste ja dokumentatsiooni kaudu: juhendaja jälgib, kui täpselt laps suudab kirjeldada tehtud vaatluseid, teha võrdlusi, organiseerida infot visuaalselt (tabelid, graafikud, kaardid) ning kasutada neid töövahendeid iseseisvalt oma õppimises.

10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;

Digitaalset pädevust kujundatakse läbi eesmärgipõhise tehnoloogia kasutamise uurimustöodes, kus lapsed kasutavad arvutit info otsimiseks, tekstide kirjutamiseks, esitluste loomiseks ning fotode/videote töötlemiseks, samuti õpivad ohutult ja vastutustundlikult kasutama klassiruumis olevaid seadmeid (printer, skanner, kaamera, mikroskoop).

Saavutatust hinnatakse juhendaja vaatluse ja lapse loodud digitaalsete tööde kaudu: jälgitakse, kui iseseisvalt ja sihipäraselt laps valib ja kasutab tehnoloogilisi töövahendeid oma projektides, lahendab tehnilisi probleeme ning järgib seadmete hooldamise ja ohutuse reegleid igapäevaselt.

11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;

Kodumaa austust kujundatakse kosmilise kasvatuses raames, kus lapsed uurivad Eesti geograafiat, ajalugu ja kultuuri osana suurtest lugudest, õpivad tundma Eesti riigi sümboleid (lipp, vapp, hümn) ja nende tähendust ning osalevad riiklike tähtpäevade tähistamisel ning kohalikes kogukondlikes projektides.

Saavutatust hinnatakse vaatluse ja projektitööde kaudu: juhendaja jälgib, kuidas laps väljendab lugupidamist riigisümbolitele (nt lipupäeval), osaleb aruteludes Eesti ajaloost ja kultuurist ning näitab oma seotust kodukohaga läbi uurimustööde ja praktiliste kogukonnaprojektide.

12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;

Esteetilist ja loovat pädevust kujundatakse läbi integreeritud kunsti- ja kultuuriõpingute (kunst, muusika, käsitöö seotuna ajaloo ja geograafiaga), vaba eneseväljenduse võimaluste (joonistamine, modelleerimine, draama, liikumine) ning ilu hindamise igapäevastes tegevustes (klassiruumi kujundamine, tööde esteetiline esitamine, looduse vaatlemine).

Saavutatust hinnatakse lapse loominguliste tööde portfoolio, juhendaja vaatluste ja tagasisidevestluste kaudu: jälgitakse, kui palju laps algatab loovaid projekte, kuidas ta väljendab oma emotsioone ja mõtteid läbi kunstiliste vahendite ning kuidas ta kirjeldab ja hindab nii oma kui teiste tööde esteetilist ja emotsionaalset mõju.

13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;

Enese eest hoolitsemise pädevust kujundatakse läbi igapäevaelu harjutuste ja ühiste klassiruumi hooldamise ülesannete (koristamine, taimede eest hoolitsemine, töö- ja õppevahendite korrastamine), kus lapsed kannavad jagatud ja individuaalset vastutust keskkonna ja iseenda eest, ning läbi arutelude tervise, hügieeni ja heaolu tähtsusest seoses bioloogia ja inimkeha uurimisega.

Saavutatust hinnatakse igapäevase vaatluse kaudu: juhendaja jälgib, kuidas laps hoiab oma töökoha ja isiklike asju korras, täidab hügieeninõudeid, osaleb klassi korra hoidmises ning väljendab mõistmist tervisliku eluviisi põhimõtete kohta vestlustes ja projektitöodes.

14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;

Teadlikkust ohutusnõuetest kujundatakse õpilastes läbi praktiliste oskuste õppimise (ohutu töövahendite kasutamine, tuleohutusnõuded, esmaabi põhitõed), reaalse vastutuse andmise (väljaõpe teravate tööriistade, kuuma pliidi, keemiliste ainetega ümber käimiseks) ning regulaarsete õppekäikude ja välitegevuste käigus ohutu liiklemisharjumuse praktiseerimise kaudu.

Saavutatust hinnatakse vaatluse ja praktiliste olukordade kaudu: juhendaja jälgib, kuidas laps järgib ohutusnõudeid igapäevaselt (töövahendite käsitlemine, liikumine klassis ja õues), reageerib ootamatutele olukordadele ning demonstreerib teadmisi ohutusmeetmetest ja abikutsumise võimalustest rollimängudes või aruteludes.

15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

Abi otsimise oskust kujundatakse läbi turvavõrgustiku tutvustamise (klassikaaslased, õpetajad, tugispetsialistid, vanemad, hädaabinumbrid), probleemide lahendamise harjutamise klassiruumis (konfliktilahendus, "rahuriik"², klassikoosolekud) ning avatuse ja usalduse kultuuri loomise, kus

² **Rahuriik** on Montessori klassiruumis eriline rahulik nurk või laud, kus lapsed saavad iseseisvalt konflikte lahendada või oma emotsioone reguleerida.

Eesmärk:

- Õpetab rahumeelset konfliktilahendust ja empaatiat
- Arendab emotsionaalset intelligentsust ja enesekontrolli
- Tugevdab iseseisvust - lapsed lahendavad probleeme ise, ilma täiskasvanute sekkumiseta
- Kasvatab vastutustunnet oma tegude ja tunnete eest

lapsed õpivad eristama erinevaid probleeme ja sobivaid abistajaid.

Saavutatust hinnatakse vaatluse ja tagasisidevestluste kaudu: juhendaja jälgib, kas laps pöördub vajaduse korral ise abi saamiseks õigete inimeste poole (kaaslased väikeste probleemide puhul, täiskasvanud tõsisemate küsimuste korral), oskab oma muresid sõnastada ning näitab üles initsiatiivi probleemide lahendamisel.

2.1.2 Üldpädevused ja valdkonnapädevused

Üldpädevused ja valdkonnapädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised enda inimeseks ja kodanikuks olemise määratlemisel. Õppe planeerimisel ja läbiviimisel mõtestavad õpetajad koostöös õpilastega, millised õppe-eesmärgid ja -tegevused ning mil viisil ühe või teise pädevuse kujunemist toetavad. Tähtsuse loomine toimub õpitava igapäevaeluga seostamise tulemusena.

1) *Kultuuri -ja väärtuspädevus* –suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast;

Moraalinorme kujundatakse õpilastes läbi kosmilise kasvatus eetiliste dimensioonide (inimkonna arengu lood, erinevad tsivilisatsioonid ja nende väärtused), filosoofiliste arutelude moraalsete dilemmade üle, heade kommete harjutuste ning reaalsete konfliktide lahendamise klassiruumis, kus lapsed analüüsivad tegude tagajärgi enda ja teiste heaolule.

Saavutatust hinnatakse vestluste, refleksiooni ja käitumise vaatluse kaudu: juhendaja jälgib, kuidas laps põhjendab oma valikuid ja hindab olukordi õigluse, lugupidamise ja hoolimise seisukohast klassikoosolekul, eneserefleksioonis ning igapäevastes suhtlussituatsioonides kaaslastega.

2) *Sotsiaalne ja kodanikupädevus* – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust;

Kodanikupädevust kujundatakse läbi demokraatliku klassikomuuni praktika (klassikoosolekud, ühised otsused, valitavad rollid ja vastutused), kogukonnaprojektide (kohalik vabatahtlik töö, heategevus, keskkonnaalgatused) ning kosmilise kasvatus raames Eesti ajaloo, ühiskonna ja demokraatlike väärtuste uurimise kaudu, kus lapsed õpivad aktiivselt kaasa rääkima ja tegutsema. Saavutatust hinnatakse vaatluse, projektide ja refleksiooni kaudu: juhendaja jälgib, kuidas laps

Rahuriik ei ole karistuskoht, vaid õppimiskeskond sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste arendamiseks Maria Montessori rahufilosoofia vaimus.

osaleb klassi otsustusprotsessides, võtab vastutust ühiste ülesannete eest, algatab või toetab teisi aitavaid projekte ning väljendab oma arusaama kodanikurollist ja Eesti riikluse tähtsusest aruteludes ja uurimistöodes.

- 3) ***Enesemääratluspädevus*** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

Enesemääratlust kujundatakse läbi regulaarse enesepeegelduse (tööpäevikud, isiklike eesmärkide seadmine, portfolio koostamine), individuaalsete vestluste juhendajaga oma tugevuste ja nõrkuste üle ning konfliktilahenduse praktika (rahuriik, meediatsioonioskused), kus lapsed õpivad oma emotsioone, reaktsioone ja suhtlemismustreid teadlikult analüüsima.

Saavutatust hinnatakse lapse eneserefleksiooni, portfolio ja käitumise vaatluse kaudu: juhendaja jälgib, kui realistlikult ja küpselt laps kirjeldab oma oskusi ja väljakutseid, kuidas ta seab endale arengueesmäärke, võtab tagasisidet vastu ning rakendab strateegiad suhtlusprobleemide konstruktiivseks lahendamiseks.

- 4) ***Õpipädevus*** - planeerida õppimist ja seda plaani järgida, kasutada õpitud erinevates olukordades ja probleeme lahendades, seostada saadud teadmisi varem õpitudga, analüüsida motiveeritust, enesekindlust ja selle põhjal planeerida järgnevaid õpinguid;

Õpipädevust kujundatakse läbi individuaalse või nädalaplani süstemaatilise koostamise ja täitmise, interdistsiplinaarsete projektide (kus rakendatakse teadmisi mitmest valdkonnast koos), regulaarsete tagasisidevestluste õppimisprotsessi, motivatsiooni ja väljakutsete üle ning portfolio koostamise, kus laps jälgib oma arengut ja seab uusi eesmäärke.

Saavutatust hinnatakse juhendaja vaatluse, lapse tööplaanide analüüsi ja enesehindamise dialoogide kaudu: jälgitakse, kui hästi laps kavandab ja jälgib oma õppimist, kuidas ta ühendab erinevaid teadmisi probleemide lahendamisel, kui teadlikult ta kirjeldab oma õpistiili, tugevusi ja motivatsiooni ning kuidas ta selle põhjal kohandab oma järgnevaid õppetegevusi.

- 5) ***Suhtluspädevus*** - suutlikkus end selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui võõrkeeletes, ennast ja oma seisukohti esitleda ning põhjendada; lugeda ja kirjutada eri liike tekste, kasutada korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili;

Suhtluspädevust kujundatakse läbi mitmekesiste suhtlusolukordade (esitlused uurimistödest,

klassikoosolekud, väitlused, grupiprojektid, kirjavahetus, kirjalike tööde koostamine), kus lapsed õpivad väljendama oma mõtteid ja argumente struktureeritult nii suuliselt kui kirjalikult ema- ja võõrkeeles, kasutades erinevaid žanreid (aruanded, jutustused jne) ja järgides akadeemilisi kirjutamisreegleid.

Saavutatust hinnatakse lapse esitluste, kirjalike tööde ja suhtluse vaatluse kaudu: juhendaja hindab, kui selgelt ja veenvalt laps esitleb oma ideid, kui hästi ta kohandab stiili ja keelt vastavalt olukorrale ja publikule, kas ta kasutab korrektset viitamist allikatele ning kuidas ta reageerib tagasisidele ja arendab oma suhtlusoskuseid edasi.

6) *Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus - suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ja meetodeid igapäevaelus, kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil, teha tõenduspõhiseid otsuseid;*

STEM-pädevust³ kujundatakse läbi konkreetsete Montessori matemaatika- ja geomeetria õppevahenditega harjutamise, loodusteaduslike eksperimentide ja mõõtmispraktikate, mis integreeritakse reaalsete eluliste projektidega (ehitamine, aiatöö, majandusülesanded, teadusuurimused), kus lapsed kasutavad matemaatilist mõtlemist, loodusteaduslikku meetodit (hüpotees-katse-järeldus) ja tehnoloogilisi vahendeid probleemide lahendamiseks.

Saavutatust hinnatakse projektitööde, eksperimentide dokumentatsiooni ja praktiliste ülesannete kaudu: juhendaja jälgib, kuidas laps rakendab matemaatilisi teadmisi ja sümboleid autentsetes olukordades, kogub ja analüüsib andmeid loodusnähtuste kohta, kasutab

³ **STEM** on ingliskeelne akronüüm, mis tähistab nelja omavahel seotud õppevaldkonda:

- **S** = Science (loodusteadused: bioloogia, keemia, füüsika)
- **T** = Technology (tehnoloogia)
- **E** = Engineering (inseneriteadus, tehnika)
- **M** = Mathematics (matemaatika)

STEM-hariduse eesmärk on õpetada neid valdkondi integreeritult ja praktiliselt, mitte eraldiseisvate ainetena. Lapsed õpivad lahendama reaalseid probleeme, kasutades matemaatikat, loodusteaduslikku meetodit, insenerilahendusi ja tehnoloogiat koos.

Näiteks: Silla ehitamise projektis kasutatakse matemaatikat (mõõtmine, arvutused), füüsikat (jõud, tasakaal), inseneritehnilisi oskusi (konstrueerimine) ja tehnoloogiat (kavandamine arvutis).

Montessori pedagoogikas on STEM-lähenedamine loomulikult integreeritud kosmilise kasvatuse ja praktiliste projektide kaudu.

mõõtmisvahendeid täpselt ning põhjendab oma järeldusi tõendite põhjal.

- 7) **Ettevõtlikkuspädevus** - suutlikkus ideid luua ja ellu viia, seada eesmäärke, koostada plaane ja neid ellu viia, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuse eest, olla paindlik muutuste suhtes, võtta arukaid riske, rakendada finantskirjaoskust;

Ettevõtlikkust kujundatakse läbi projektipõhise õppe, kus lapsed ise alustavad ja juhivad projekte (äriettevõtted, kogukonnaalgatused, loomingulised projektid), õpivad eelarvet koostama ja haldama (nt klassikassa, müügiüritused), teevad otsuseid, lahendavad ootamatuid takistusi ning võtavad vastutuse oma ideede elluviimise ja tulemuste eest.

Saavutatust hinnatakse projektide protsessi ja tulemuste dokumentatsiooni, refleksiooni ja vaatluse kaudu: õpetaja analüüsib koos lapsega, kuidas ta planeeris ja kohandas oma tegevust, milliseid initsiatiive võttis, kuidas haldas ressursse (sh raha), kuidas reageeris muutustele ja ebaõnnestumistele ning millise vastutuse ta võttis lõpptulemuse eest.

- 8) **Digipädevus** - suutlikkus kasutada kiiresti uuenevat digitehnoloogiat muutuv maailmas nii õppimisel kui tegutsemisel; olla teadlik digikeskkonna ohtudest; järgida digikeskkonnas samu eetilisi norme ja väärtusi nagu igapäevaelus.

Digipädevust kujundatakse läbi eesmärgipõhise ja kriitilise tehnoloogia kasutamise uurimisprojektides (info otsimine, esitluste loomine, andmetöötlus), kus lapsed õpivad digitooriist kasutama kui vahendeid oma eesmärkide saavutamiseks, ning läbi regulaarsete arutelude ja praktiliste harjutuste digiohutuse, privaatsuse, veebieetika ja tasakaalustatud ekraaniaja teemal.

Saavutatust hinnatakse vaatluse, projektitööde ja tagasisidevestluste kaudu: juhendaja jälgib, kui sihipäraselt ja kriitiliselt laps kasutab digivahendeid õppimisel, kas ta järgib turvalisuse ja viisakuse reegleid veebis (usaldusväärsete allikate valimine, autoriõigused, lugupidav suhtlus), ning kuidas ta hindab enda digikasutust ja selle mõju oma heaolule.

Lähedase eesmärgi ja õppesisuga ained moodustavad ainevaldkonna ning nende õpetamise eesmärk on vastavate *valdkonnapädevuste* kujunemine. Konkreetsed õppetegevused toetavad nii valdkonna- kui üldpädevuste kujunemist.

3. Õppekeskkond

3.1. Õppekeskkonna mitmekesistamise võimalused ja õppekava rakendamist toetavad tegevused

Montessori klassiruumid on hoolikalt ette valmistatud keskkonnad, millest leiab läbimõeldult paigutatud õppevahendid. Õpperuum on korraldatud nii, et hõlbustada lapse iseseisvat uurimist. Õppevahendid on lastele atraktiivsed ja ligipääsetavad (kõik õppevahendid on lapse käeulatuses). Ettevalmistatud keskkond vastab nii lapse füüsilistele, psüühilistele, emotsionaalsetele, intellektuaalsetele kui ka sotsiaalsetele vajadustele. See on läbimõeldud ja turvaline keskkond, kus lapsel on tegutsemisvabadus selged kokkulepete piires.

3.1.1 Klassiruumi keskkond

Üldised põhimõtted:

- **Ettevalmistatud keskkond** - (klassiruumis on kõik läbimõeldult organiseeritud, et toetada iseseisvat õppimist ja uurimist
- **Avatud ja paindlik planeering** - võimaldab nii individuaalset tööd, paaris- kui ka grupitööd
- **Esteetiline ja korrastatud** - ilu ja kord inspireerivad õppimist ja lugupidamist keskkonna vastu
- **Lapsekeskne** - õppevahendid ja mööbel on kättesaadavad ja ligipääsetavad 6-12-aastastele lastele

Füüsiline keskkond:

- Erinevad tööalad:
 - Individuaalsed töölauad või -matid põrandal
 - Grupi- ja projektitöö lauad
 - Vaikne lugemis- ja uurimistööde tegemise ala
 - Praktilise töö ala (kunst, teadus, käsitöö)
 - Esitluste ja arutelude ruum
- Loomulik valgus ja taimestik - ühendus loodusega, elusad taimed klassiruumis
- Avatud riulid - kõik õppevahendid on nähtavad ja kergesti kättesaadavad

- Klassi raamatukogu - lai valik entsüklopeediaid, teaduslikke raamatuid, ilukirjandust
- Tehnoloogia nurk - arvutid uurimistööks, mitte meelelahutuseks

Õppevahendid valdkondade kaupa

1. MATEMAATIKA

Kuldsed helmed ja kümnendsüsteem:

- Ühelised, kümnelised, sajalised (ruudud), tuhandelised (kuubid)
- Visualiseerib abstraktseid numbreid konkreetselt
- Võimaldab tehete tegemist füüsiliste objektidega
- Arvude hierarhia
- Loendamisketid
- Rahaühikud ja arveldamismängud
- Märgimäng

Murru- ja kümnendarvude materjalid:

- Murruringid ja -ruudud
- Kümnendarvude kaardid
- Naelalaud

Algebra ja geomeetria:

- Binoom- ja trinoomkuubid
- Pythagorase teoreem (visuaalne tõestus)
- Geomeetrilised kehad (püramiidid, prismad, silindrid)
- Geomeetrilised kujundid
- Geomeetrilised joonistamisvahendid (sirkel, joonlaud, mall)

Matemaatilised kaardid ja graafikud:

- Kuldsede helmeste ahelad (1-1000)
- Arvutustabeli lauad

2. KEEL (emakeel ja võõrkeeled)

Grammatika:

- Grammatika sümbolid (must kolmnurk = nimisõna, punane ring = tegusõna jne)
- Lauseanalüüsi kaardid
- Sõnaliigi karbid

Kirjutamine ja lugemine:

- Loovkirjutamise märkmed ja kaardid
- Žanrikaardid (kirjeldus, jutustus, argumenteeriv tekst)
- Kirjanduse uurimise materjalid
- Tahvlid (joontega, ruudustikuga, joonteta)

Võõrkeeled:

- Kolmeosalised kaardid sõnavara õppimiseks
- Grammatika materjalid võõrkeeles
- Kultuurilised materjalid (joonised, kaardid, objektid)

3. GEOGRAAFIA (LOODUSÕPETUS)

Kaardid ja gloobus:

- Maailmajagude gloobus
- Kontinentide kaart (värviline, iga kontinent erineva värviga)
- Riikide puslekaardid (Euroopa, Aasia jne)
- Maailmajagude puslekaardid

Loodusgeograafia:

- Maakoore kihid
- Vulkaani ja saare mudel
- Maa- ja veevormide mudelid
- Kliimavöötmete kaardid

Inimgeograafia:

- Lipud ja pealinnad
- Kultuurilised artefaktid ja pildid
- Etnograafilised materjalid

4. AJALUGU/INIMESEÕPETUS

Ajajooned:

- Elu ajajoon (elu tekkimine Maal, evolutsioon)
- Inimkonna ajajoon (inimese areng, tsivilisatsioonid)
- Riiklik ajajoon (Eesti ajalugu)
- Lapse isiklik ajajoon
- jne

Ajalooline uurimistöö:

- Ajaloolised kaardid ja atlased
- Pildimaterjalid ja replika-objektid
- Kuulsate isikute ja sündmuste kaardid

Suur lugu ajaloost:

- Suurte lugude visuaalsed materjalid ja lood

5. BIOLOOGIA (LOODUSÕPETUS)

Botaanika:

- Taime osade pusled ja kaardid
- Lehekujude kollektsioon
- Õite osade mudelid
- Elusad taimed klassiruumis (hooldamine, vaatlus)

Zooloogia:

- Loomade klassifikatsioonimaterjalid (selgroogsed, selgrootud)
- Kehaosade pusled (kala, lind, mardikas)
- Elutsüklite kaardid (liblikas, konn)
- Elusloomad klassiruumis (võimalusel - närilised, kalad)

Inimkeha:

- Organite ja kehasüsteemide kaardid
- Skeleti mudel
- Tervise ja toitumise materjalid

6. FÜÜSIKA JA KEEMIA (LOODUSÕPETUS)

Vahendid eksperimentideks:

- Magnetism ja elekter (magnetid, patareid, vooluahelad)
- Valgus ja optikatööriistad (prismad, peeglid, luubid)
- Perioodiline tabel (põhielemendid)

Mõõtmisvahendid:

- Kaalud ja mõõdulindid
- Termomeetrid
- Mikroskoop

7. KUNST JA TÖÖÕPETUS

Kunstivahendid ja -materjalid:

- Joonistus- ja maalimistöörüistad
- Voolimismaterjalid (savi, vaha) ja -vahendid
- Kollaažimaterjalid
- Kunstiajaloo reproduktsioonid

Käsitöö ja igapäevaelu:

- Õmlemine, kudumine, heegeldamine
- Puutööriistad
- Aiandus- ja taimekasvatusevahendid

8. MUUSIKA

- Kellade komplekt (helistikud, meloodiate loomine)
- Rütmikomplektid
- Muusikainstrumendid
- Noodikirja õppimise vahendid

9. IGAPÄEVAELU VAHENDID

- Koristus- ja hoolduskomplektid
- Toiduvalmistamise tarbed
- Ajaplaneerimise tööriistad (kalendrid, päevaplaan)

Õppevahendite üldised tunnused

1. Konkreetsest abstraktsele - õppevahendid võimaldavad liikuda füüsilisest manipulatsioonist abstraktsele mõtlemisele
2. Enesekontrolli võimalus - laps näeb ise oma vigu ja saab need parandada
3. Esteetilisus - ilu ja täpsus inspireerivad kasutama õppevahendeid hoolikalt
4. Isoleeritud oskus - iga õppevahend keskendub ühele kontseptsioonile korraga
5. Järjepidevus ja loogika - õppevahendid on omavahel seotud ja neid esitletakse loogilises järjestuses
6. Interdistsiplinaarsus - paljud materjalid ühendavad erinevaid valdkondi (nt geograafia + ajalugu + kunst)

Montessori 6-12 klassiruumis on õppevahendid kui tööriistad uurimiseks, mitte lõpp-eesmärgid ise. Lapsed kasutavad neid oma küsimustele vastuste leidmiseks, projektide teostamiseks ja maailma mõistmiseks kosmilise kasvatuse vaimus.

3.1.2 Koolivälised õppereisid

Koolivälised õppereisid on oluline osa õppest ja need toimuvad regulaarselt, tavaliselt 3-6 korda aastas.

Eesmärgid:

- Seostada kosmilise kasvatuse abstraktseid kontseptsioone reaalsete kogemustega.
- Uurida loodust, kultuuri, ajalugu ja ühiskonda autentses keskkonnas.
- Arendada praktilisi oskusi ja iseseisvust (planeerimisoskus, orienteerumine, sotsiaalsed oskused).
- Toetada interdistsiplinaarset õppimist ja lõimingut (nt geograafia + ajalugu + kunst muuseumis).
- Suurendada motivatsiooni ja süvendada õpitavat läbi kogemuspõhise õppe.

Sihtkohad ei ole rangelt fikseeritud, vaid valitakse vastavalt:

- Aktuaalsetele õppeteemadele ja projektidele (nt kiviaega õppides külastus Eesti Rahva

Muuseumisse).

- Laste huvidele ja küsimustele.
- Aastaaegadele (nt kevadel vaatlus looduses, talvel kultuuripärand).
- Õpetajate koostöös planeeritud lõimingu eesmärkidele.

Sihtkohad võivad hõlmata järgmisi asutusi:

- Muuseumid ja kunstigaleriid.
- Looduskeskkonnad (mets, rand, jõgi, sood).
- Ajaloolised kohad ja pärandkultuuri objektid.
- Teaduskeskused.
- Talud, tootmisettevõtted.
- Raamatukogud, arhiivid.
- Kohalik kogukond ja avalikud institutsioonid.

Oluline on, et reisid ei ole lihtsalt "väljasõidud", vaid integreeritud õppetöösse: lapsed osalevad planeerimises, tõstatavad uurimisküsimusi enne reisi ja töötlevad kogemusi peale tagasitulekut läbi projektide ja arutelude.

3.1.3 Kooli traditsioonilised ettevõtmised

Traditsioonilised ettevõtmised, mis toetavad üldpädevuste arengut ja kogukonnatunde teket:

1. Tähtpäevad kosmilises kasvatuses:

- **Sünnipäevade tähistamine** (sünnipäevaringi tseremoonia, kus laps käib ümber Päikese (sümbol) iga eluaasta kohta)
- **Aastaaegade pidustused** (sügissaagi tähistamine, talvise pööripäeva valgusepidu, kevadine istutamine)
- **Kultuurilised tähtpäevad** (rahvuslikud tähtpäevad, erinevate kultuuride tutvustamine)

2. Kogukondlikud traditsioonid:

- **Klassikoosolekud** (iganädalased demokraatlikud koosolekud)
- **Paaris töötamine** ("*peer mentoring*" - vanemad lapsed juhendavad nooremaid)
- **Ühised tööprojektid** (aiandus, klassiruumi hooldus, koolikeskkonnas ilu loomine)
- **Perepiknikud ja -kokkutulekud** (kogukonna tugevdamine)

3. Õppimist toetavad traditsioonid:

- **Suured esitlused/projektid** kooliastme lõpus
- **Uurimisretked ja -laagrid** (väljasõidud ning ka mitmepäevased õppelaagrid)
- **Teemaõhtud ja -nädalad** (kultuurinädalad, teadusnädalad, kunstiprojektid)

4. Kogukondlikud traditsioonid:

- **Roteeruvad klassikohustused** (laua katmine, taimede kastmine, raamatukogu korraldamine)
- **Kogukonna teenistuses olemine** (kohalike projektide toetamine, heategevus)
- **Keskkonnahooldus** (kompostimine, taaskasutus, looduskaitse)

5. Loomingulised traditsioonid:

- **Muusika- ja kunstiõhtud** (laste tööde esitlemine ja esinemine)
- **Lugemisringid ja kirjandusõhtud**
- **Draamaprojektid ja etendused**

6. Montessori-spetsiifilised traditsioonid:

- **"Rahuriik"** (konfliktilahenduse praktika)
- **Heade kommete harjutused** (viisakuse ja sotsiaalse käitumise õppimine)
- **Vaikuse- ja meditatsiooniharjutused** (keskendumise ja eneseteadvuse arendamine)

7. Õppeaasta tsükli traditsioonid:

- **Õppeaasta alguse tseremoonia** (eesmärkide seadmine, klassi reeglite loomine)
- **Õppeaasta lõpu tähistamine** (portfoolioesitlused, saavutuste tähistamine)
- **I kooliastme lõpetamine** (eriline tseremoonia õppeperioodi lõpetamiseks)

Loetletud traditsioonid toetavad kõiki üldpädevusi: sotsiaalne ja kodanikupädevus (koostöö, vastutus), kultuuri- ja väärtuspädevus (austus, moraal), enesemääratluspädevus (refleksioon, enesehinnang), ettevõtlikkuspädevus (initsiatiiv, projektiplaneerimine) ning loovad tugeva kuuluvustunde kooliperekonnaga.

3.2. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

3.2.1. Töökoosolekud

Töökoosolekud toimuvad järgmiselt:

- **Iganädalased meeskonnakoosolekud** - laste arengu jälgimine, vaatluste jagamine
- **Kuukoosolekud** - pikema perioodi kokkuvõtted, õppekeskkonna planeerimine
- **Õppeaasta alguse ja lõpu planeerimiskoosolekud** - suuremad suunad ja eesmärgid

Koosolekute põhifookus:

- **Lapse individuaalne areng** - iga lapse progressi arutelu vaatluste põhjal
- **Ettevalmistatud keskkonna vaatamine** - õppevahendite kättesaadavus, vahetamine, uuendamine
- **Horisontaalne koostöö** - eri vanusegruppide õpetajate vaheline info jagamine laste üleminekute kohta
- **Praktilised küsimused** - igapäevase töökorralduse täpsustamine

Otsustusprotsess

- Konsensuspõhine lähenemine, austades iga õpetaja vaatlusi
- Lapsekeskne otsustamine - "Mis teenib lapse arengut?"
- Montessori filosoofia põhimõtete järgimine

3.2.2. Õppekava arendus

Montessori õppekava eripära

- **Kosmilise hariduse kontseptsioon** - kõik on omavahel seotud
- **Järjepidevus vanusegruppide vahel** - 0-3, 3-6, 6-12, 12-18 aastat
- **Individuaalne õppekava** - iga laps liigub omaenda tempos

Õppekava arendamise põhimõtted

- **Vaatlusepõhine planeerimine** - õpetajad jälgivad laste huvisid ja valmisolekut

- **Montessori materjalide jadad** - range järjekord matemaatikas, keeles, kultuurialadel
- **Integratsioon riikliku õppekavaga** - Montessori lähenemise sobitumine kohalike nõuetega
- **Temaatiliste tsüklide planeerimine** - kultuuriteemad (geograafia, ajalugu, bioloogia)

Dokumenteerimine

- Individuaalsed õppekavad/arengukavad igale lapsele
- Portfoolid laste tööde ja arengu jäädvustamiseks
- Vaatluspäevikud ja -kaardid

3.2.3. Koormuste ja kes mida teeb - planeerimise põhimõtted

Õpetajate rollid Montessori keskkonnas

Juhendaja

- Vastutab õppekeskkonna ettevalmistamise eest
- Teeb individuaalseid esitlusi lastele
- Jälgib ja dokumenteerib laste arengut
- Juhib vanusegruppi tervikuna

Abijuhendaja

- Toetab põhiõpetajat
- Aitab lastel iseseisvalt töötada
- Jälgib keskkonna korda
- Võib juhtida väiksemaid gruppe või toetada konkreetseid lapsi

Tööjaotuse põhimõtted

- **Selged vastutusosalad**
- **Vanusegruppide omavahelised üleminekud** - info edastamine laste liikumisel gruppide vahel (3-6a laste rühmast 1.-3. klassi õpilaste liitklassi)
- **Rotatsiooniline vastutus töötajate vahel** - näiteks õppekeskkonna valdkondade komplekteerituse eest (matemaatika, keel, praktilise elu harjutused jne)

Ajaplaneerimise eripära

- **Keskendunud töötsükkel** - tavaliselt 3-tunnine töötsükkel on õpilasele aeg vastutada oma

jätkusuutliku õppimise ja aja planeerimise eest. Selles abistavad teda juhendajad. Õpilase tööd ei ole lubatud segada õppetöösse mitte puutuvate küsimuste ja teemadega. Õpilase aega võib lisaks õpilasele endale planeerida juhendaja (klassi ühistegevusteks, esitlusteks, lugude ja ajajoonte esitlemiseks jmt). Oma puhkepause töötsükli sees reguleerib õpilane ise, kuid lähtub põhimõttest, et pausid ei domineeri õppimise üle ja õppetöö on esiplaanil.

- **Õpetaja klassiruumi vaatlus ja vaatluse dokumenteerimine** - selleks on eraldatud juhendajale aeg tööpäeva jooksul
- **Ettevalmistusaeg** - keskkonna korrastamine ja materjalide uuendamine enne koolipäeva algust ja kord nädalas iseõppepäeval.
- **Lapsevanemate konsultatsioonid** - lapsevanematele on broneeritud regulaarne aeg suhtluseks juhendaja ja juhtkonnaga

Aineõpetaja

Lisaks Montessori meetodit järgivale töötsükli perioodile on koolipäevas peale lõunapausi oskusainete periood, mida viivad läbi vastava õppeaine aineõpetajad.

Aineõpetaja:

- Vastutab õppeainele vastava õppekeskkonna ettevalmistamise eest
- Jälgib ja dokumenteerib laste arengut enda aines
- Lõimib enda ainekavasse õpitegevusi töötsüklist, näiteks
 - Tööõpetuses lihtsate masinate ehitamine inimeseõpetuse kavast
 - Kunstiõpetuses vee ringluse illustratiivsete jooniste joonistamine loodusõpetuse kavast
 - Võõrkeeles numbrite loendamine matemaatika kavast

Koormuse tasakaalustamine

- **Vaatlus vs. aktiivne juhendamine** - õpetaja peab leidma tasakaalu
- **Administratiivne töö** - dokumenteerimine, planeerimine
- **Professionaalne areng** - aeg koolitusteks ja enesetäiendamiseks

3.2.4. Professionaalse arengu toetamine; kogemuste vahetus

Montessori-spetsiifiline koolitus

- **AMI (Association Montessori Internationale) koolitus** - juhendajal ja abijuhendajal on

rahvusvaheliselt tunnustatud 6-12a laste vanusegrupi Montessori väljaõpe

- **Jätkukoolitus** - juhendaja ja abijuhendaja osalevad Montessori metoodika jätkukoolitustel

Kogemuste vahetuse vormid

Asutusesisene koostöö:

- **Kolleegivaatlus** - kolleegide töö vaatlemine klassis
- **Mentorprogrammid** - kogenumad juhendajad juhendavad alustavaid kolleege
- **Töötoad meeskonnas** - uute õppevahendite või õppemeetodite tutvustamine
- **Õppurite praktika juhendamine** - Montessori õpinguid läbivate tudengite praktiline juhendamine

Väline võrgustik:

- **Montessori kogukonna kohtumised** - piirkondlikud või riiklikud kogunemised
- **Rahvusvahelised konverentsid** - AMI kongressid
- **Külastused teistesse Montessori koolidesse** - teiste kooliklasside töö põhjal enda töö täiustamine
- **Online kogukonnad** - kogemuste jagamine rahvusvaheliselt

Refleksioon ja eneseareng

- **Regulaarne eneseanalüüs** - juhendaja rolli ja sekkumiste hindamine üheskoos juhtkonnaga
- **Vaatlusvõimekuse arendamine** - lapse vaatlemise oskuse harjutamine
- **Montessori filosoofia süvendamine** - Maria Montessori teoste lugemine ja arutamine
- **Tegevusuuringud** - konkreetsete praktikate uurimine ja arendamine

Juhi roll professionaalse arengu toetamisel

- **Individaalsed arenguestlused** - iga õpetajaga regulaarselt
- **Koolituseelarve ja -võimalused** - toetus AMI koolitustele
- **Refleksiooni aeg** - õpetajatele ruumi andmine mõtisklemiseks
- **Tunnustuskultuur** - õpetajate pühendumise ja arengu märkamine
- **Ressursside tagamine** - raamatud, materjalid, õppevahendid

Kvaliteedi tagamine

- **Montessori standardite järgimine** - akkrediteerimisprotsessid (AMI)

- **Sisehindamine** - regulaarne eneseanalüüs kooli tasandil
- **Lapsevanemate tagasiside** - lapsevanema kui partneri kaasamine
- **Laste arengutulemused** - pikaajaline jälgimine ja dokumenteerimine

4. Õppekorraldus

4.1 Õppekorraldus klassides

4.1.1 Üldpõhimõtted

I kooliastmes toimub õppetöö viiel päeval nädalas liitklassina, kus koos õpivad 1., 2. ja 3. klassi õpilased. Õppekorraldus lähtub riiklikust õppekavast, Montessori pedagoogika põhimõtetest ning üldõpetuse metoodikast.

Õppetöö toimub mitmevanuselises õpperühmas, mis toetab:

- sotsiaalsete oskuste arengut;
- koostööd ja vastutuse võtmist;
- eakohast diferentseerimist;
- nooremate õppimist vanemate eeskujul;
- klassi vanemate laste teadmiste kinnistamist (läbi nooremate kaaslaste toetamise).

4.1.2 Õppeperioodid

Õppeaasta jaguneb neljaks õppeperioodiks:

1. I periood: 1. september – 31. oktoober
2. II periood: 1. november – 31. jaanuar
3. III periood: 1. veebruar – 31. märts
4. IV periood: 1. aprill – 13. juuni

Koolivaheajad toimuvad Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kehtestatud ja soovitatud aegadel.

4.1.3 Õppepäeva korraldus

Õppetöö algab kell 9.00.

Koolipäev lõpeb hiljemalt kell 14.30, mis on kooskõlas tervisekaitseõuetega põhikoolile (arvestades I kooliastme õpilaste maksimaalset lubatud päevakoormust).

Ühe õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppetöö korraldamisel kasutatakse paindlikku ajakasutust, kuid päevakoormuse arvestus vastab kehtivatele tervishoiuõuetele.

4.1.4 Päevaplaan

Õppepäev on üles ehitatud järgmiselt:

8:30–8:45 kogunemine

8:45–9:00 päeva planeerimine

- Tööplaani konsulteerimine juhendajaga
- Lühikesed klassikoosolekud;

9.00–12.00 – hommikune 3-tunnine töösükkel

- katkematu keskendumisperiood;
- individuaalne ja väikese grupi töö;
- õppevahendite esitlused;
- iseseisev õppimine.

12.00–13.00 – lõuna ja õuevahetund.

13.00–14.30 – loov- ja oskusained ning keeleõpe

- kunst ja loovus;
- muusika;
- praktiline elu ja sotsiaalne vastutus;
- liikumine;
- võõrkeel.

Reeded on vähemalt esimesel õppeaastal iseõppepäevad, mil õpilased töötavad suuremas osas individuaalsete nädalaplani eesmärkide täitmisega ning tegelevad projektide ja uurimistöödega.

4.1.5 Tunniplaani kujunemine

Päevaplaan

Päevaplaan lähtub 3-tunnisest töösüklist ning loov- ja oskusainete jaotusest pärastlõunal.

Nädalaplaan

Igal õpilasel on nädalaplaan, mis sisaldab:

- individuaalseid õpieesmärke;
- kohustuslikke ainevaldkondi;
- projekt- ja uurimistöid;
- lugemis- ja kirjutamisülesandeid;
- matemaatika ja geomeetria ülesandeid.

Laps täidab nädalaplaanis seatud eesmärgid iseseisvalt, juhendaja toetusel. Tagasisidevestlused toimuvad lapsega kord nädalas.

Kuupõhine planeerimine

Kuuplaanis määratletakse:

- teemavaldkonnad kultuuriainetes (loodus, ajalugu, geograafia, ühiskonnaõpetus);
- ühised projektid;
- õppekäigud;
- eksperdikülastused;
- tähtpäevadega seotud tegevused.

4.1.6 Õpikeskkond ja ainevaldkonnad

Klassiruum on jaotatud ainealadeks:

- eesti keel;
- matemaatika;
- geomeetria;
- kultuuriained (loodus, ajalugu, geograafia, ühiskonnaõpetus);
- kunst ja loovus;
- muusika;
- praktiline elu ja sotsiaalne vastutus.

Õppekeskkonnas kasutatakse valdavalt käed-külge õppematerjale, mis on süsteemselt üles ehitatud ning liiguvad edasi ühe uue raskusastme või teema kaupa. Õppevahendite kasutamise eelduseks on nende eelnev esitlus juhendaja poolt.

4.2 Õppeprotsess

Õppeprotsess algab õppevahendi või teema esitlusega. Esitlus toimub enamasti 2–5 lapsega rühmas, vajadusel suuremale grupile.

Esitlusele järgneb lapse iseseisev töö.

Lapsel on võimalus valida:

- mille kallal ta töötab;
- kui kaua ta töötab;
- kas ta töötab üksi või koos kaaslasega.

Valiku eelduseks on, et õppevahend on lapsele eelnevalt esitletud.

3-tunnine töötsükkel võimaldab süvenemist ja keskendumist. Klassiruumis võib õpilane vabalt liikuda. Oma puhkepause töötsükli sees reguleerib õpilane ise, kuid lähtub põhimõttest, et pausid ei domineeri õppimise üle ja õppetöö on esiplaanil.

4.2.1 Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ning hindamise korraldus

Haapsalu Montessori Kool lähtub õppijakesksest ja õppimist toetavatest kujundava hindamise põhimõtetest, sh õppijate enda seatud eesmärgid, koostöös kokkulepitud hindamiskriteeriumid, enese ja kaaslaste hindamine, õpitulemuste täpne tagasisidestamine õpitulemuste omandamise kaupa, tulemuste võrdlemine õpilase varasema arenguga ja selle alusel edasiside andmine.

Edasiside on soovitud järgmiste sammude astumiseks, et lapse teadmised, oskused ja pädevused viia järgmisele tasemele. Hindamise eesmärgiks on innustada õpilast sihikindlalt õppima- teadvustama ja mõistma enda õppeprotsessi; toetada õpilast enesehinnangu kujunemisel ning toetada õpilast individuaalsel arenguteel.

Montessori pedagoogika põhimõtetest lähtuvalt:

- välditakse väliseid motivaatoreid;
- tegevusi ei seota hinnete ega punktisüsteemiga;
- rõhk on sisemisel õpimotivatsioonil ja enesekontrollil;
- õppematerjale ette valmistades peetakse silmas, et need võimaldavad veakontrolli;
- tagasiside on kirjeldav ja õpilase edasist õpet toetav.

4.2.1.1 Hindamine

Hindamise all mõeldakse süstemaatilise teabe kogumist õpilase arengu kohta. Hindamisprotsessi jooksul on aktiivne nii õppija, juhendaja kui ka lapsevanem. Selle analüüsimine ja tagasiside andmine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Kasutame õppimist toetavat hindamist, mille hulka kuulub:

- õppija(te) hetketaseme määratlemine, eesmärgistamine;
- õppeprotsessi jälgimine, edasimineku kaardistamine (sellest nii õpilase kui ka lapsevanema teavitamine);
- tagasisidestamine (nii õpilasele kui ka lapsevanemale);
- õppija(te) kaasamine hindamisprotsessi.

Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse läbi eesmärkide seadmise oskuse kujundamise ning läbi õpetuse analüüsida oma eesmärgid ning näha enda individuaalset õpiteed. Õpilast toetab selles protsessis õppekeskkond, mis on suunatud sisemise motivatsiooni ja õpirõõmu hoidmisele.

Juhendaja ja aineõpetajad lähtuvad õppetööle tagasiside andmisel järgmistest põhimõtetest:

1) Õppimist toetav tagasiside, kus õpilase sooritust võrreldakse kooli õppekavas kirjeldatud õpitulemuste või õpilase eelneva sooritusega, mille juures õpetaja suhtumine on positiivne ja toetav;

2) Motiveeriv tagasiside, kus eesmärk on kirjeldada õpilase sooritust võimalikult hinnanguvabalt, tuues välja, mida õpilane juba oskab ja jagada soovitusi, kuidas edasist sooritust parandada.

Õpingute vältel saab õpilane suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet või valdkonda puudutavate teadmiste, oskuste või soorituse kohta. Juhendaja ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud annavad õpilastele tagasisidet, et toetada õpilaste käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist.

Kokkuvõttev sõnaline tagasiside toimub kirjalikult kolm korda õppeaastas. Kokkuvõtvas hinnangus antakse lapsele ja lapsevanemale ülevaade taotletud õpitulemuste saavutamisest ning õpilase käitumisest, hoiakutest ja hoolsusest.

Õpilastele ja lastevanematele aitab tagasisidet anda ka:

1) arengumapp, milles dokumenteeritakse õpilase teadmiste, oskuste ja hoiakute arengut ühe õppeaasta jooksul;

2) perevestlus, mis toimub õpilase, lapsevanema ning õpetaja osavõtul vähemalt üks kord aastas;

3) individuaalse arengu jälgimise kaart hariduslike erivajaduste ilmnemisel.

Õpilasel ja lapsevanemal on võimalus saada teavet hindamise korralduse kohta ning õigus teada, mis on hinnangute aluseks ja kuidas need kujunesid.

4.2.1.2 Kokkuvõttev hindamine

Trimestri hinnangud on ühtlasi ka kokkuvõtavad hinnangud eesmärkide saavutamise kohta. Hinnangute kujunemist oma aines selgitab iga õpetaja õppeaasta alguses. Hinnangulehel kasutatakse kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid. Õpilasele, kellele on antud trimestri hinnang samaväärsena “puudulik” või “nõrk” või on jäetud hinnang kirjutamata, määratakse mõni tugisüsteem (nt õpiabi, eripedagoogiline või logopeediline abi jm) ja vajadusel koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

Õpilase koolist lahkumisel ja I kooliastme lõpul jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud teisendatakse järgmisse hindedkaalasse:

1) hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

2) hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

3) hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;

4) hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;

5) hindega „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

4.2.1.3 Sõnalise hinnangu ja hinde vaidlustamine

Õpilasel, lapsevanemal või tema seaduslikul esindajal on õigus sõnalisi hinnanguid ja hindeid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinnangu või hinde fikseerimist e-koolis, esitades kooli direktorile kirjaliku taotluse koos põhjendustega. Trimestri jooksul saadud hinde vaidlustamist analüüsitakse õpetaja ja direktori osavõtul. Kokkuvõtva hinde vaidlustamist analüüsitakse õpetaja ja direktori osavõtul, muudetud hinne kinnitatakse õppenõukogus, otsusest teavitatakse taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul alates otsuse vastuvõtmise päevast.

4.2.1.4 Järelevastamise korraldus

Eesmärk ja üldpõhimõtted

Järelevastamise korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- Lapse individuaalset arengut väärtustatakse rohkem kui ühetaolist ajakava.
- Järelevastamine korraldatakse võimalikult kiiresti pärast esmasel hindamisel mahajäämise tuvastamist.
- Protsess on läbipaistev — laps, lapsevanem ja õpetaja on informeeritud.
- Vajaduse korral koostatakse lapsele individuaalne õppeplan.

Järelevastamise protsess

- 1) Tuvastamine ja teavitamine: Juhendaja tuvastab järelevastamise vajaduse vaatluse, dokumentatsiooni või hindamistulemuste põhjal ning teavitab lapsevanemat kirjalikult (e-posti, päeviku või muu koolisisese kanali kaudu) 5 tööpäeva jooksul.
- 2) Ettevalmistus: Enne järelevastamist tagatakse lapsele võimalus täiendavalt harjutada. Juhendaja:
 - a) selgitab lapsele, millised õpitulemused vajavad kinnistamist;
 - b) pakub sobivaid õppematerjale iseseisvaks õppimiseks;
 - c) lepib lapsega koos kokku järelevastamise aja ja vormi.
- 3) Läbiviimine: Järelevastamine toimub väikeses grupis või individuaalselt, rahulikku ja toetavat keskkonda tagades. Aeg lepitakse kokku nii, et see ei häiriks lapse tavapärasest töörahu õppepäeva jooksul.
- 4) Dokumenteerimine: Kõik järele vastamisega seotud tegevused dokumenteeritakse:
 - a) Järelevastamise vajadus ja põhjus märgitakse juhendaja vaatluskaardile.
 - b) Järelevastamise kuupäev, vorm ja tulemus kantakse õpilase toimikusse.
 - c) Korduva järelevastamise korral koostatakse individuaalne õppeplaani.

Järelevastamise viisid

- 1) Suuline vestlus: Laps selgitab õpitud materjali juhendajale individuaalselt
- 2) Praktiline ülesanne: laps demonstreerib oskust õppematerjalidega töötades
- 3) Portfoolio esitlus: laps näitab oma töid ja selgitab nende sisu
- 4) Projekt või uurimus: Laps esitleb teema tundmist läbi loovtöö

Koostöö lapsevanemaga

Haapsalu Montessori Koolis on lapse arengu toetamine õpetaja ja lapsevanema ühine vastutus. Seejuures on oluline, et kodusel õppetegevuse toetamisel järgitakse Montessori põhimõtteid — harjutamine toimub ilma surveta, lapsele iseseisvust ja enesekontrolli võimaldades.

Järelevastamise protsessis:

- Lapsevanemat teavitatakse vajadusest ja kokkulepitud ajakavast kirjalikult.
- Lapsevanemale antakse konkreetsed soovituselapse toetamiseks kodus.
- Vanem võib taotleda kohtumist õpetajaga protsessi arutamiseks.
- Tulemust kommunikeeritakse lapsevanemale avatult ja positiivselt.

Korduv järelevastamine

Kui laps vajab järelevastamist korduvalt (3 korda või rohkem sama õpitulemuse osas või mitmes aines):

- Koostatakse individuaalne õppeplaani koostöös lapsevanema ja vajadusel tugispetsialistiga.
- Õppekorraldust kohandatakse vastavalt lapse vajadustele.

- Individuaalse õppeplaani täitmist jälgitakse regulaarselt.

4.2.3 Uurimuslik ja praktiline õpe

Õppetöö laieneb klassiruumist väljapoole:

- korraldatakse õppekäike;
- kutsutakse eksperte erinevatest valdkondadest;
- viiakse läbi projektõpet.

Vanemad õpilased planeerivad võimalusel õppekäike iseseisvalt ning kaasavad soovi korral juhendaja. Täiskasvanu sekkub vaid turvalisuse tagamiseks.

4.2.4 Võõrkeeled

A-võõrkeelena õpitakse inglise keelt.

4.3 Tunnijaotusplaan I kooliastmes

Tunnijaotusplaani koostamisel on lähtutud põhikooli riikliku õppekava [Viide dokumendile RT-s jõustumine 1.09.26].

KA – kooliaste, KT – kohustuslikud tunnid, LT - lisatunnid I kooliastmes

Õppeaine	I KA KT	I KA LT	I	II	III
eesti keel	19	0	6	6	7
matemaatika	10	+3	4	4	5
A-võõrkeel	3	+3	2	2	2
Loodusõpetus	3	+2	1	2	2
inimeseõpetus	2		0	1	1
muusikaõpetus (kunstiained)	6		2	2	2
kunst (kunstiained)	4.5		1.5	1.5	1.5

tööõpetus	4.5		1.5	1.5	1.5
liikumisõpetus	8		2	3	3
KOKKU	60	8	20	23	25

1. Tunnijaotusplaan I kooliaste

Õppeaine	1.kl nädala tundide arv	2.kl nädala tundide arv	3.kl nädala tundide arv	I kooliaste kokku	Riiklikult kehtestatud miinimum tundide arv
Eesti keel	7	6	6	19	19
Inglise keel			3	3	3
Matemaatika	3	3	4	10	10
Loodusõpetus	1	2	1	4	3
Inimeseõpetus		1	1	2	2
Muusika	2	2	2	6	6
Tööõpetus	1	2	½	4,5	4,5
Kunst	2	1	2/1	4,5	4,5
Kehaline kasvatus	2	3	3	8	8
Majandusõpe			1	1	
Suuline inglise keel	1	1		2	
Arvutiõpetus	1	1	1	3	
Elamusõpe		1		1	
Lisatunnid I kooliastmes					8
Lubatud koormus	20	23	25		

Haapsalu Montessori Kooli tunnijaotusplaani koostamisel on lisatundide puhul lähtutud kooli võimalustest, aga ka eesmärgist tagada õpilaste mitmekülgne areng. Meie koolis õpitakse I kooliastmes süvendatult matemaatikat (3 lisatundi), loodusõpetust (2 lisatundi) ning inglise keelt (3 lisatundi).

Montessori töösükli (3h õpilase enda juhitud periood päevas) vältel tegeleb õpilane emakeele, matemaatika, loodusõpetuse ja inimeseõpetuse ainetega Montessori juhendaja toel. Aineõpetajad õpetavad võõrkeelt, muusikat, kunsti, tööõpetust ja kehalist kasvatust.

Montessori meetodist juhendavalt alustame võõrkeele õppimist emakeelena kõneleva juhendaja käe all võimalikult vara seni kuni lapse vastuvõtlik meel on veel aktiivne ja valmis omandama keelt teadlikult pingutamata. Lisaks pakume õpilastele ringitegevusena ka teist võõrkeelt.

Ajalugu ja geograafia on integreeritud õppekavasse 1. kooliastmest alates (ajalugu inimeseõpetuses ja geograafia loodusõpetuses), vastavalt meetodi eripärale alustavad lapsed suurema pildi loomisest (päikesesüsteem, maailmajaod jne; elu tekke ajajoon ja “suured lood”) ja liiguvad õppe käigus detailidesse.

4.4. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine põhikooli õppetundides

4.4.1 Läbivate teemade rakendamine I kooliastmes

I kooliastmes rakendatakse riiklikus õppekavas sätestatud läbivaid teemasid lõimitult igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses. Läbivad teemad ei ole eraldiseisvad õppeained, vaid on integreeritud kõikidesse õppevaldkondadesse ning kooli igapäevaellu.

Läbivate teemade käsitlemine toimub eelkõige õppemeetodite ja -tegevuste teadliku kavandamise kaudu. Õpet planeerides lähtutakse sellest, kuidas õpitav on seotud igapäevaeluga ning milliseid teadmisi, oskusi ja hoiakuid vajab õppija elus toimetulekuks. Rakendamine toimub nii individuaalses töös, rühmategevustes, projektõppes kui ka praktilise elu tegevustes.

Läbivad teemad on loomulik osa igapäevasesest õppeprotsessist ning toetavad üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist, aidates kaasa iseseisva, vastutustundliku ja teadliku õppija arengule.

Elukestev õpe ja karjääri kujunemine

Elukestva õppe hoiak kujuneb iseseisva töö, eesmärkide seadmise, eneseanalüüsi ja regulaarse tagasiside kaudu. Õpilased õpivad planeerima oma tegevusi ning võtma vastutust õppeprotsessi eest. Karjääriteadlikkus areneb erinevate elukutsete tutvustamise, õppekäikude ja projektide kaudu.

Keskkond ja jätkusuutlik areng

Keskkonnateadlikkus kujuneb looduse vaatluste, praktiliste tegevuste ning keskkonnahoidlike harjumuste kaudu. Õpilased õpivad mõistma inimese ja looduse vastastikust seost ning

kujundavad vastutustundlikku suhtumist ümbritsevasse keskkonda.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Kodanikupädevust arendatakse ühiste kokkulepete sõlmimise, klassikoosolekute ja vastutuse jagamise kaudu. Ettevõtlikkust toetatakse algatusvõime arendamise, probleemilahenduse ning projektide kavandamise ja elluviimise kaudu.

Kultuuriline identiteet

Kultuurilise identiteedi kujunemist toetatakse kodukoha ja Eesti kultuuripärandi käsitlemise, rahvakalendri tähtpäevade tähistamise ning erinevate kultuuride tutvustamise kaudu. Õpilastes kujundatakse austust nii oma kui ka teiste kultuuride vastu.

Teabekeskond ja meediakasutus

Õpilased õpivad otsima, valima ja hindama teavet erinevatest allikatest. Arendatakse kriitilist mõtlemist ning teadlikku ja vastutustundlikku meediakasutust.

Tehnoloogia ja innovatsioon

Tehnoloogiat kasutatakse õppimise toetamise vahendina. Õpilased omandavad eakohased digioskused ning arendavad loovust ja probleemilahendusoskust praktiliste ülesannete kaudu.

Tervis ja ohutus

Tervise ja ohutuse teemad on integreeritud igapäevasesse koolielu. Toetatakse tervislike harjumuste kujunemist, regulaarset liikumist ning turvalise käitumise põhimõtete järgimist.

Väärtused ja kõlblus

Väärtuskasvatus on kogu õppe- ja kasvatustegevuse alus. Õpilastes kujundatakse vastutustunnet, hoolivust, ausust ja lugupidamist. Konfliktide lahendamisel ning koostöös lähtutakse kokkulepitud väärtustest ja vastastikusest austusest.

4.4.2 Õppeainete lõimimine Montessori kooliklassis (I kooliaste)

Montessori pedagoogikas ei käsitleta õppeaineid eraldiseisvate „tundidena“, vaid tervikliku maailmapildina. Õppimine on lõimitud loomulikult viisil läbi teemade, projektide ja igapäevase töötsükli.

Lõimimise aluspõhimõtted

Terviklikkus (holistiline lähenemine)

Õppesisu on seotud suuremate teemadega (nt aeg, loodus, inimene, ühiskond), mille kaudu seotakse keel, matemaatika, loodusõpetus, kunst ja praktiline elu.

Mitmevanuseline klass

1.–3. klassi õpilased töötavad samas ruumis, mis võimaldab noorematel õpilastel õppida vanematelt õpilastelt ning vanematel õpilastel sel moel kinnistada teadmisi nooremate õpetamise kaudu.

3-tunnine töötsükkel

Pikem keskendumisaeg võimaldab süvitsi minekut ja eri ainete loomulikku põimumist ühe tööprotsessi sees.

Lõimimine teemade kaudu

Montessori klassis algab õpe sageli suurest teemast või loost (nn „suur pilt“), mille ümber koonduvad erinevad õppeained. Üks teema loob loomuliku silla eri ainevaldkondade vahel.

Näide: teema „Vesi“

- **Loodusõpetus** – vee olekud, veeringe, katsed.
- **Matemaatika** – mõõtmine (liitrid, milliliitrid), tabelite koostamine.
- **Keel** – veega seotud sõnavara, jutukirjutamine, luuletused.
- **Geograafia** – maailmamered ja jõed.
- **Kunst** – akvarellmaal, vee liikumise kujutamine.
- **Praktiline elu** – vee säästmine, vastutus keskkonna ees.

Õppevahendite kaudu lõimimine

Montessori materjalid on üles ehitatud nii, et nad toetavad mitut oskust korraga. Õppematerjalid sisaldavad sageli enesekontrolli võimalust, mis toetab iseseisvust.

Näited:

- **Kuldhelmeste süsteem** – arendab matemaatilist mõtlemist, kuid nõuab ka lugemis- ja keeleoskust (ülesannete mõistmine, tulemuste sõnastamine).
- **Ajaloo ajajooned** – ühendavad lugemisoskuse, matemaatilise ajamõõtmise ja kultuuriteadmised.
- **Sõnaliikide materjalid** – keeleõpe seotakse loodus- või kultuuritekstidega.

Projekt- ja uurimusõpe

Lõimimine toimub ka projektide kaudu.

Näide: „Minu kodukoht“ projekt

- kaartide uurimine (geograafia);
- rahvaarvu võrdlemine (matemaatika);
- intervjuud kogukonna liikmetega (keel ja sotsiaalõpetus);
- plakati või maketi loomine (kunst ja loovus);
- esitluse tegemine (suuline eneseväljendus).

Projektid võivad kesta nädalaid ning lõpevad sageli esitluse või aruteluga.

4.4.2.5. Igapäevane praktiline lõimimine

Lõimimine toimub ka igapäevaelus:

- retsepti järgi küpsetamine → lugemine + mõõtmine + koostöö;
- klassikoosolek → eneseväljendus + sotsiaalsed oskused + vastutus;
- õppekäigu planeerimine → eelarve koostamine (matemaatika) + ajaplaneerimine + suhtlemine.

4.4.2.6. Juhendaja roll lõimimisel

Juhendaja:

- loob rikkaliku ja mitmetasandilise õpikeskkonna;
- seob uue teadmise varasemaga;
- pakub individuaalseid esitlusi;

- jälgib lapse arengut tervikuna, mitte üksikainete kaupa.

Juhendaja ei jaga õppetööd rangelt ainetundideks, vaid suunab last nägema seoseid.

4.4.2.7. Nädalaplani tasandil lõimimine

Igal lapsel on nädalaplaan, mis sisaldab eesmärgi eri ainevaldkondadest, kuid nende täitmine ei toimu kindlas järjekorras.

Näiteks võib laps:

- kirjutada loo loodusvaatlusest (keel + loodus);
- arvutada taimede kasvukiirust (matemaatika + loodus);
- joonistada taime ehituse (kunst + bioloogia).

Laps kogeb, et teadmised ei ole killustatud, vaid seotud.

4.4.2.8. Kokkuvõte

Montessori klassis toimub õppeainete lõimimine:

- teemade ja suurte ideede kaudu;
- mitmevanuselises koostöös;
- projekt- ja uurimusõppe kaudu;
- praktilise elu tegevustes;
- individuaalse nädalaplani alusel;
- juhendaja teadliku suunamise kaudu.

Selline lähenemine toetab:

- sügavamat arusaamist;
- sisemist õpimotivatsiooni;
- loovust ja kriitilist mõtlemist;
- õpioskuste kujunemist.

4.1.3. Õpilaste, sh hariduslike erivajadustega õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus I kooliastmes

Õpingukaart

Igale õpilasele koostatakse õpingute alustamisel individuaalne õpingukaart. Õpingukaardil on toodud õppeainete kaupa õpitulemused, õppesisu ja vastavad esitlused ja harjutused õppevahenditega. Õpingukaardile märgitakse esitluse kuupäev, kordusesitluse vajadus ja õpitulemuse saavutamise kirjeldav hinnang. Õpingukaart on abiks juhendajale ja õpilasele õppetöö planeerimisel.

Õpilaste puhul, kellel on kooli õppenõukogu või koolivälise õppenõustamiskeskuse soovitus(ed) erisuste rakendamiseks õppes, kantakse vastavad otsused koos kehtivuse tähtajaga individuaalsele õpingukaardile ning õppe toetamise vajadused ja võimalused arutatakse läbi kõikide lapse arengut juhtivate õpetajatega. Vähemalt 1 kord õppeaastas, vajadusel ka sagedamini, arutavad õpetajad koos õpilase ja tema vanemaga, kuidas õppeprotsess ja lapse areng on kulgenud, millist õppimistuge on rakendatud ning kas ja milliseid meetmeid on edaspidi vaja veel rakendada. Otsus ja selle kuupäev kantakse individuaalsele õpingukaardile.

4.1.4. Karjääriteenuste korraldamine, sealhulgas hariduslike erivajadustega õpilastele, ning karjääriteenuste seire

Karjääriteenuste korraldamine I kooliastmes lähtub põhikooli riikliku õppekava põhimõtetest ning toetab läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujunemine“ eesmärkide saavutamist. I kooliastmes on karjääriõppe keskmes õpilase enese tundma õppimine, huvide avastamine, töö ja ametite mitmekesisuse mõistmine ning positiivse hoiaku kujundamine õppimise ja töötamise suhtes. Karjääriteenused on lõimitud igapäevasesse õppe- ja kasvatustegevusse ning toimuvad koostöös õpetajate, tugispetsialistide ja lapsevanematega.

4.1.4.1 Karjääriõppe eesmärgid I kooliastmes

I kooliastmes toetatakse õpilast:

- oma tugevuste, huvide ja võimete märkamisel;
- erinevate ametite ja töövaldkondade tundmaõppimisel;
- töö väärtuse mõistmisel;
- positiivse õpihoiaku kujundamisel;

- enesejuhtimisoskuste arendamisel.

Karjääriõpet käsitletakse eakohaselt ning rõhk on kogemuslikul ja praktilisel õppel.

4.1.4.2 Karjääriteenuste rakendamine Montessori klassis

Õppetöös lõimitud ametite tutvustamine

Erinevaid ameteid tutvustatakse õppetöö käigus teemadega seotult. Näiteks inimeseõpetuses teema „Kust tuleb meie toit?“ käsitlemisel tutvuvad õpilased erinevate elukutsetega (põllumees, pagar, autojuht, müüja jt). Selline käsitlus:

- aitab mõista ühiskonna toimimist;
- kujundab lugupidamist kõikide ametite vastu;
- loob seose õpitava ja päriselu vahel.

Süvenemisvõimalus ja huvide arendamine

Montessori pedagoogika võimaldab õpilasel süveneda endale huvipakkuvasse teemasse. Õpilane kogeb, et tema huvid ja tugevused on väärtuslikud ning arendatavad. Õpilane õpib iseseisvalt nädala tööplaani alusel, mis:

- toetab eneseavastust;
- arendab eesmärgipüstitamise oskust;
- loob eelduse teadlikumateks karjäärivalikuteks tulevikus.

Õppekäigud ja külalisesinejad

Karjääriteadlikkuse kujundamiseks korraldatakse:

- õppekäike erinevatesse asutustesse ja ettevõtetesse;
- kohtumisi eri ametite esindajatega;
- praktilisi töötubasid.

Õppekäigud võimaldavad õpilastel näha tööprotsesse ning esitada küsimusi. See toetab arusaama, kuidas õpitav seostub tulevase tööeluga.

Karjääripäev

Koolis võib toimuda karjääripäev, mille raames:

- lapsevanemad ja kogukonna liikmed tutvustavad oma ametit;

- õpilased valmistavad ette esitlusi või plakateid erinevate elukutsete kohta;
- korraldatakse praktilisi tegevusi ja rollimänge.

Karjääripäev toetab kogukonna ja kooli koostööd ning laiendab õpilaste silmaringi.

4.1.4.3 Karjääriteenused hariduslike erivajadustega õpilastele

Hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste karjääriteenuste korraldamisel lähtutakse individuaalsest lähenemisest.

- Karjääriteadlikkuse arendamine on osa individuaalsest arengu- või õppekavast.
- Vajadusel kaasatakse tugispetsialistid (eripedagoog, sotsiaalpedagoog, psühholoog).
- Tugevdatakse enesekohaseid oskusi, enesehinnangut ja toimetulekuoskusi.
- Õppetegevusi kohandatakse vastavalt õpilase võimetele ja vajadustele.

Oluline on toetada iga õpilase usku oma võimetesse ning kujundada realistlik ja positiivne tulevikupilt.

4.1.4.4 Koostöö lapsevanematega

Karjääriteenuste osutamisel tehakse koostööd lapsevanematega:

- arenguestlustel arutatakse õpilase huve ja tugevusi;
- lapsevanemad kaasatakse karjääripäevade ja õppekäikude korraldamisse;
- vajadusel jagatakse soovitusi huviringide või täiendavate tegevuste kohta.

4.1.4.5 Karjääriteenuste seire ja hindamine

Karjääriteenuste tulemuslikkust hinnatakse:

- arenguestluste kaudu;
- õpilaste eneseanalüüsi põhjal;
- Juhendaja ja aineõpetajate tähelepanekute alusel;
- tagasiside kaudu õppekäikude ja projektide järel.

Seire käigus hinnatakse, kas:

- õpilased tunnevad huvi erinevate ametite vastu;
- nad oskavad nimetada oma tugevusi ja huvisid;
- nad mõistavad õppimise seost tulevase tööeluga.

Vajadusel tehakse õppekorralduses ja tegevustes muudatusi.

4.1.5. Koostöö lapsevanematega. Õpilaste ja nende vanemate nõustamise korraldamine I kooliastmes

4.1.5.1 Koostöö põhimõtted

I kooliastmes (1.–3. klass) on kooli ja kodu vaheline koostöö õpilase arengu toetamisel keskse tähtsusega. Kool väärtustab avatud, regulaarset ja usalduslikku suhtlust lapsevanematega, et toetada lapse õpimotivatsiooni, sotsiaalsel arengut ning turvatunnet koolikeskkonnas.

Koostöö eesmärk on:

- tagada lapse igakülgne areng;
- ennetada õpiraskusi ja käitumisprobleeme;
- toetada lapse koolirõõmu ja heaolu;
- ühtlustada kodu ja kooli ootusi ning väärtushoiakuid.

4.1.5.2 Üldise teabe kättesaadavus

Lapsevanemad ja õpilased saavad üldist teavet õppe- ja kasvatustegevuse korralduse kohta järgmiste kanalite kaudu:

Kooli veebileht

Kooli veebilehel avaldatakse:

- kooli õppekava ja ainekavad;
- õppekorraldust puudutavad dokumendid;
- hindamise põhimõtted;
- kooli kodukord;
- õppeaasta kalender ja tähtajad;
- tugiteenuste kirjeldus;
- koolitöötajate kontaktandmed ja vastuvõtuajad.

Veebileht on esmaseks ametlikuks teabeallikaks.

Elektroniline õppeinfosüsteem

Õppeinfosüsteemi kaudu saavad lapsevanemad ja õpilased:

- teavet õpitulemuste ja hinnangute kohta;
- infot koduste ülesannete ja õppetöö sisu kohta;

- teateid kooli sündmuste ja muudatuste kohta;
- personaalseid teavitusi klassijuhatajalt või aineõpetajatelt.

4.1.5.3 Individuaalne nõustamine

Õpilaste ja lapsevanemate nõustamine toimub vajaduspõhiselt ning kokkuleppel.

Nõustamise võimalused

Individuaalset nõustamist pakuvad:

- klassijuhataja;
- aineõpetajad;
- tugispetsialistid (nt eripedagoog, logopeed, sotsiaalpedagoog, koolipsühholoog);
- kooli juhtkond vastavalt vajadusele.

Nõustamise kokkuleppimine

Individuaalse kohtumise saab kokku leppida:

- e-posti teel;
- õppeinfosüsteemi kaudu;
- telefoni teel.

Kooli veebilehel on avaldatud kõikide töötajate kontaktandmed ja vastuvõtuajad.

Nõustamine võib toimuda:

- koolis kohapeal;
- vajadusel veebikeskkonnas;
- telefoni teel.

4.1.5.4 Kohtumised ja koostöövormid

Lapsevanemate koosolekud

Klassijuhataja korraldab lapsevanemate koosolekuid üldjuhul 2–3 korda õppeaastas.

Koosolekutel käsitletakse:

- klassi õppe- ja kasvatustegevust;
- õpilaste arengut ja heaolu;
- koostööd toetavaid kokkuleppeid;

- aktuaalseid teemasid.

Arenguvestlused

Õpilase arengu toetamiseks viiakse läbi arenguvestlused vähemalt üks kord õppeaastas. Vajadusel toimuvad täiendavad kohtumised.

Individuaalsed kohtumised

Lisaks regulaarsetele arenguvestlustele toimuvad individuaalsed kohtumised vastavalt vajadusele.

4.1.5.5 Lapsevanemate toetamine ja koolitused

Kool korraldab lapsevanematele:

- temaatilisi vestlusringe;
- infopäevi;
- loenguid ja koolitusi;
- ühiseid arutelusid.

Koolituste teemad võivad hõlmata:

- lapse õppimise toetamine kodus;
- õpioskuste kujundamine;
- digiturvalisus;
- lapse sotsiaal-emotsionaalne areng;
- koolivalmidus ja kohanemine.

Koolitused ja vestlusringid toimuvad üldjuhul 1–4 korda õppeaastas, sõltuvalt vajadusest ja võimalustest.

4.1.5.6 Koostöö väärtused I kooliastmes

I kooliastmes peetakse oluliseks:

- järjepidevat suhtlust;
- vastastikust lugupidamist;

- lapse huvidest lähtumist;
- varajast märkamist ja sekkumist;
- positiivset ja lahendustele suunatud koostööd.

Kool ja kodu tegutsevad partneritena, et tagada õpilase turvaline, toetav ja arengut soodustav õpikeskkond.

4.1.5.7 Koostöö dokumenteerimine ja õiguslik alus

Koostöös lapsevanematega ning õpilaste arengu toetamisel lähtub kool kehtivast õigusaktist „**Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord**“ ([Riigi Teataja](#)).

Kool tagab, et:

- õpilaste ja lapsevanemate andmed dokumenteeritakse vastavalt kehtestatud nõuetele;
- õppe- ja kasvatustegevust kajastavad dokumendid (sh õpilasraamat, klassipäevik, üldtööplaan ning muud õigusaktis sätestatud dokumendid) on korrektselt täidetud ja ajakohased;
- dokumentatsiooni pidamine toetab läbipaistvat, õigeaegset ja sisulist koostööd lapsevanematega;
- isikuandmete töötlemisel järgitakse andmekaitse ja konfidentsiaalsuse põhimõtteid.

Dokumenteerimise nõuete järgimine loob aluse süsteemsele teabevahetusele, õpilase arengu järjepidevale jälgimisele ning lapsevanemate kaasamisele õppe- ja kasvatustegevusse.

4.5. Kooli õppekava uuendamine ja täiendamine

Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise aluseks on muudatused riiklikes õppekavades, koolitöötajate ja/või õpilaste ja/või lastevanemate ja/või kooli nõukogu liikmete ettepanekud. Õppekava uuendamise ja täiendamise protsessi kaasatakse ühiste juhitud arutelude kaudu nii töötajad, õpilased kui lapsevanemad. Uuendatud või täiendatud õppekavale annab arvamuse kooli nõukogu ning selle kinnitab direktor.

5. Aine- ja valdkonnakavad

Valdkonnakava on tervikdokument, mille koostamisel lähtutakse määruse lisades kirjeldatud ainevaldkonnakavade ülesehitusest ning kooli õppekava üldosas kirjeldatud kooli ja paikkonna eripärast.

Üldpädevuste arengu toetamise, läbivate teemade käsitlemise ning õppeainete lõimingu rakendamise viisid esitatakse kõigi valdkonda kuuluvate õppeainete kohta tervikuna.

Ainekavade koostamisel lähtutakse riikliku õppekava lisades esitatud ainekavade ülesehitusest.

Õppeainete õpitulemused ja nende saavutamist toetav õppesisu, sealhulgas praktilised tööd ja kodukohaga seotud näited esitatakse õppeainete kaupa klassiti.

(Põhikooli riiklik õppekava § 24 (7))

Ainekavad on toodud eraldi dokumentidena:

Eesti keele ainekava

Võõrkeele ainekava

Matemaatika ainekava

Loodusõpetuse ainekava

Inimeseõpetuse ainekava

Liikumisõpetuse ainekava

Kunstiõpetuse ainekava

Muusikaõpetuse ainekava

Lisad

Bioloogia õpingukaardi näidis (botaanika osa)

Õpitulemused	Teema	Esitletud (kuupäev)	Planeeritud harjutused	Märkmed
	Botaanika kaardid			
	Klassifitseeritud pildid			
	Eksperimendid			
	Jutud ja raamatud			
	Lihtne botaanika sõnastik			
	Maalid ja fotod			
	Taime pressimine			
	Kollaaž taimedega			
	Lehekuju jäljendid			
	Taime(lehe)trükk			
	Taime osad			
	Eksperiment: taime vajadused (vesi)			
	Eksperiment: taime vajadused (valgus)			

Õpitulemused	Teema	Esitletud (kuupäev)	Planeeritud harjutused	Märkmed
	Botaanika kaardid			
	Klassifitseeritud pildid			
	Eksperimendid			
	Jutud ja raamatud			
	Lihtne botaanika sõnastik			
	Maalid ja fotod			
	Taime pressimine			
	Kollaaž taimedega			
	Lehekuju jäljendid			
	Taime(lehe)trükk			
	Taime osad			
	Eksperiment: taime vajadused (vesi)			
	Taimede taksonoomia			